

OVER BOERENWONINGEN, VOLKSKUNST EN OPEN- LUCHT-MUSEA IN SCANDINAVIË EN NEDERLAND,

□ □ DOOR E. VAN ERVEN DORENS—BONNIKE. □ □

Von dieser ganz wahren, nicht etwa scheinbaren, effektlügenden, sondern derben, reinen gewissenhaften Gegenwart, die zugleich etwas Strenges, Emsiges, Mühsames hatte, gingen die folgenden Wirker aus und nun konnte die Energie ihrer Natur, erleuchtet von dem Geiste ihrer Vorfahren, aufbaut durch ihre Kraft, immer höher steigen, aber wahre Gestalten hervorbringen.

(GOETHE, Italienische Reise).

In April 1912 werd, door een kleinen kring van belangstellenden, tot de stichting van een Nederlandsch Openlucht-museum besloten, en zooals de mare het thans rondzegt, zit er leven en voortgang in de plannen. Is voor een denkbeeld de tijd gekomen, dat het openlijk en metterdaad uitvoerbaar wordt, dan eindigt een belangrijk hoofdstuk van zijne geschiedenis. Terwijl de menigte van het nieuwe verschijnsel met verwondering kennis neemt, met lichtvaardig oordeel eraan looft of hekelt, genieten enkele bevoorrechten de voldoening, dat eene gebeurtenis, die zij voorbereidden en verwachtten, ten slotte in vervulling gaat.

Noodzakelijk stelt tweeërlei beschouwing tusschen de opvatting van buitenstaanders en ingewijden, een verschil. Het publiek, dat aan de voorbereiding geen deel had, beschouwt de plannen, dus kant en klaar gereed, met minder gunst dan kritiek; even begrijpelijk is bij de voorbereiders zelf een vernieuwing van afhankelijkheid aan hun belangstelling, nu de uitslag haar openlijk recht komt doen. De lezers van „Elsevier”, die wat aandacht over hebben voor plaatjes en een tekst, verhalend van volkskunst en openlucht-musea, zijn wellicht even benieuwd naar den samenhang van die benaming, met zich zelf in strijd, *m u s e u m* en *o p e n l u c h t*, als belangstellend in het *n i e u w e* streven, dat zij te kennen geeft. Een verklaring komt hier dus allereerst van pas, dan eerst kan de naam, en kunnen het vaderlandsch karakter en doel van de jonge stichting, duidelijk begrepen worden.

„Open-lucht” is een vertaling van het Zweedsche: „Friluft”; minder gelukkig ware een navolging van het Deensche: „Bygning” — „Gebouwen-museum geweest,” dat te uitsluitend op het *gedceltelijke* doel van dergelijke verzamelingen maar wijst. Beide namen gewagen van de tentoonstelling van hééle gebouwen, huizen, boerderijen, complexen, vrij en buiten staande, maar het beschrijvende „open-lucht” duidt aan onze opmerkzaamheid nog een andere eigenschap van het bedoelde tentoonstellen; het brengt voor onzen geest iets landelijks en wijds, terwijl het in tegenspraak, nochtans in verbinding, dus met „museum” geschakeld en in verzet verschijnt. Met het modern karakter van *kultuur-historisch* tentoonstellen, waarbij de voorwerpen niet uitgestald zijn in zalen, *kollektief* volgens hun soort, maar met hunne oorspronkelijke omgeving samen, betracht het Openlucht-museum-streven nog: de dichtst nabij-gekomen werkelijkheid in de uitvoering van die omgeving zelf.

Wanneer het, gelijk ons Nederlandsch Museum voor Geschiedenis en Kunst voorwerpen te zien geeft, van oude gebruiks- en sierkunst, leidt het de aandacht niet zoozeer op hun kunstwaarde, dan wel op de beteekenis, die ze ontleenen aan, en terugwerpen op hun omgeving en waardoor ze, voor de uitbeelding van ons *kultuur-verleden*, onmisbare gegevens zijn. In ons land zal de verzameling zich beperken tot de eenvoudige schoonheidswereld van het „platte-land”. Hoe het met de gehechtheid